

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

současného kostela došlo k odkrytí úseku až 1 m silné kamenné zdi s částí přístavku ve tvaru trojúhelníku, v jehož špicí se nacházelo pyrotechnologické zařízení s předpečným prostorem. Tuto zajímavou situaci lze klást na základě doprovodného keramického materiálu rámcově do raného novověku.

Aleš Hoch, Šimon Kochan

Resumé

Jaroměřice nad Rokytnou (Třebíč District), Náměstí Míru (Square) and Helfertova Street. Stone foundations of medieval shops, wooden and earthen houses, kiln. Rescue excavation.

STARÝ PETŘÍN (K. Ú. JAZOVICE, OKR. ZNOJMO)

„Nad přehradou“. Novověk. Depot mincí. Záchraný výzkum.

V průběhu měsíce června byl pracovišti archeologie Jihomoravského muzea ve Znojmě oznámen B. Čermákem náhodný nálezy depotu stříbrných mincí. Po domluvě nás nálezce zavedl na lokalitu a ve dnech 20. – 21. 6. 2017 jsme zde uskutečnili rychlý záchraný výzkum. Depot se nacházel přímo na rozcestí několika lesních cest, kde jsme vytýčili sondu o velikosti 220 × 120 cm. Největší koncentrace mincí se nacházela uprostřed sondy, několik dalších mincí bylo zachyceno v její těsné blízkosti.

Nález z Jazovic představuje strukturou oběživa typický depot z období před třicetiletou válkou na pomezí Rakouska a českých zemí. Soubor tvoří 119 stříbrných mincí či jejich identifikovatelných zlomků především střeoevropské provenience. České, moravské a slezské ražby jsou zastoupeny devíti mincemi. Téměř polovinu nálezů představují dvoufeniky salzburšských arcibiskupů 16. a první dekády 17. století (45 %, 54 ks). Německé ražby jsou zastoupeny 27 kusy (23 %) především 3 krejcarových (grošů) a dvoukrejcarových (1/2 batzenů) mincí říšské šlechty a měst. Rakouské země (Dolní Rakousy, Štýrsko, Korutany a Tyrolsko) prezentuje 15 drobných ražeb (feniky a krejcare). Dále je zastoupeno Polsko sedmi poltoraky Zikmunda III. Vasy a Švýcarsko ražbami měst Luzern a Curych. Soubor obsahuje i jednu ražbu italskou (Corregio, Emilia) a šestistruiver z Kampen ve Spojeném Nizozemí. Nejstarší mincí je pravděpodobně fenik z bavorského Ingolstadtu z počátku 15. století, nejmladší ražbou je 3 krejcar moravských stavů z roku 1620. Posledně jmenovaná, velmi dobře dochovaná mince, dovoluje datovat uložení depotu do doby krátce po roce 1620.

Petr Eckl, Rostislav Hetflaš

Resumé

Jazovice (Kat. Jazovice, Bez. Znojmo), „Nad přehradou“. Neuzeit. Schatzfund von 119 frühneuzeitlichen silbernen Münzen.

JEDOVNICE (OKR. BLANSKO)

„Horka“, parc. č. 2406/1. Novověk. Vápenice, cihlářská pec. Povrchový průzkum.

Během průzkumu terénu v jižní části trati „Horka“ západně Jedovnic (WGS-84: 49.3406122N, 16.7397542E), byl lokalizován dosud neznámý vápenický areál s několika polními pecemi a jámovými lomy. Z výčtu v terénu celkem dobře patrných objektů tu vyniká rozměrná, snad komorová, pec z jejichž relikvií pochází kromě nedopalu vápence značné množství zlomků pálených cihel formátovaných rozměrů typu IV.1 (dle typologie P. Holuba), na jedné i se zbytkem kolku „I“. Podle morfologických znaků by se mohlo jednat o pec se dvěma tahovými kanály s oválným závěrem zapuštěným do svahu. V okolí objektu jsou pozůstatky dvou terasovitě seskupených terénních zářezů, které by mohly souviset s těžbou hlíny i vápence. Chronologicky se jedná s největší pravděpodobností o raně novověké vápenické zařízení (17.–18. století), které mohlo být druhotně upotřebeno i k výpalu stavební keramiky. Díky své osamoceně položené s příručními lomy mohlo být využíváno pro větší stavbu/stavby ve svém nejbližším okolí ještě v 19. století.

Petr Kos

Resumé

Jedovnice (Bez. Blansko), „Horka“, Parz. Nr. 2406/1. Neuzeit. Kalkofen, Ziegelofen. Geländebegehung.

JEDOVNICE (OKR. BLANSKO)

Intravilán, ulice Palackého parc. č. 668, p.č. 288/8. Vrcholný středověk, novověk. Panský dům. Záchraný výzkum.

V roce 2017 byla zahájena rozsáhlá rekonstrukce silničního úseku mezi obcemi Jedovnice–Kotvrdovice–Senetářov–Podomí. Během I. etapy Jedovnice–Kotvrdovice II/373, 379, byly v městysu Jedovnice zachyceny základové a dílem i nadzemní části zaniklých kamenných zdí, které se staly následně předmětem záchraného výzkumu. Zachycená komponenta zaujímá prostor v místě dnešní autobusové zastávky (WGS-84: 49.3428414N, 16.7539539E), kde byl kolem roku 1990 zbořen chátrající dům – tzv. Panský dům,

který je J. Wanklem uváděn jako dům pánů z Rogendorfu (Wankel 1984).

Vzhledem k tomu, že tudy prochází významný kolektor dálkových kabelů a dalších veřejných sítí okresního významu, se výzkum omezil pouze na očištění zdí, jejich geodetické zaměření, kresby profilů a geodetické zaměření. Další doplňkové práce se omezily na lokální sondáž zasahující již mimo niveletu prováděné stavby a vzorkování nálezových horizontů.

Bylo zjištěno, že při rekonstrukci ostrůvku autobusové zastávky došlo k odhalení kamenné opěrné zídky svahu, nad kterou se nacházela terasovitá úprava kamenem štětovaného chodníku. V jeho kontextu se nacházely rozsáhlé zbytky zdí rozměrné stavby domu, snad se dvěma nárožními v podobě vystupujících rizalitů, korespondujícími s ulicí vchodem s kamenným prahem a cihelnou obezdívkou ostění. Zjišťovací sondáž prokázala existenci základové jámy, do které byla založena kamenná zeď stavby tmelené vápennou maltou, a to patrně někdy v rozmezí 17.–18. století. Není však vyloučeno, že výkop byl mladší, a směřoval na starší jílem pojené kamenné zdivo ležící vespod, jehož obvod tvořil sondou zachycený předzáklad. Nasvědčovaly by tomu skromné zlomky keramiky v intruzích mladších navážek, spadající nejdříve do 15.–16. století. Při hlubší sondáži bylo dále zjištěno, že spodní zeď byla založena do vrstvy, která již obsahuje tuhovou keramiku a železářskou strusku z období vrcholného středověku.

Petr Kos

Literatura

Wankel, J. 1984: *Obrazy z Moravského Švýcarska a jeho minulosti*. Brno, Blansko: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Okresní muzeum v Blansku.

Obr. 53. Jedovnice, ulice Palackého. Část zdiva bývalého Panského domu.

Abb. 53. Jedovnice, Palackého Straße. Das Mauerwerk des ehemaligen Herrenhauses.

Resumé

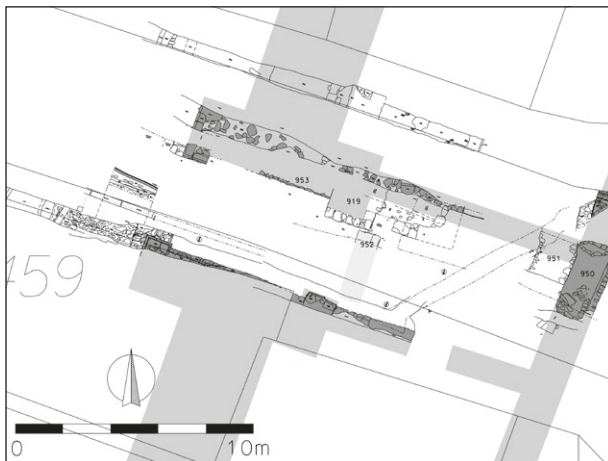
Jedovnice (Bez. Blansko), Palackého Straße Nr. 668. Mittelalter, Neuzeit. Herrenhaus. Rettungsgrabung.

JIHLAVA (OKR. JIHLAVA)

Brněnská ulice, Česká brána. Vrcholný středověk. Město, fortifikace. Záchraný výzkum.

Výzkum odhalil základy tzv. České brány v bývalé České ulici. Jedná se o jednu z pěti jihlavských středověkých bran stojící na trati důležité městské komunikace směřující dále na Moravu (Měřínský 2008). Při vnitřních rozměrech 6 × 4,3 m, a šířce průjezdu 3,6 m lze předpokládat vnější rozměry věže přibližně 8 × 8,5 m. Ve srovnání s jedinou dosud stojící bránou Matky Boží představovala Česká brána rovnocenný ekvivalent i přes fakt, že Brněnské ulici (České cestě) je obecně připisována menší důležitost, zdejší brána není počítána mezi hlavní a pravděpodobně od 16.–17. století byla zazděna.

Jakub Těsnohlídek, Aleš Hoch

Obr. 54. Jihlava. Půdorys České brány v dnešní Brněnské ulici. Tmavě zvýrazněny dochované nadzemní konstrukce, světlešedě naznačen předpokládaný půdorys nadzemního zdiva brány, parkánových zídek a obou městských hradeb, nejsvětlejším odstínem zobrazeno předpokládané mladší zazdění průjezdu. Archiv Archaia Brno, z. ú.

Fig. 54. Jihlava. Basement of Bohemian Gate in Brněnská Street. Dark grey – documented basement constructions, medium grey – expected placement of gate, inner wall and outer wall, light grey – modern period barrier wall. Archive of Archaia Brno.